

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس

دوره کارشناسی ارشد علوم سیاسی

گروه علوم انسانی

مصوب سیصد و سی و یکمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ ۱۳۷۵/۹/۲۵

بسمه الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم سیاسی

کمیته تخصصی:

گرایش:

کد رشته:

گروه: علوم انسانی

رشته: علوم سیاسی

دوره: کارشناسی ارشد

شورای عالی برنامه ریزی در سیصدوسی و یکمین جلسه مورخ ۱۳۷۵/۹/۲۵ براساس طرح دوره کارشناسی ارشد علوم سیاسی که توسط گروه علوم انسانی تهیه شده و به تأیید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرد و مقرر میدارد:

ماده (۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم سیاسی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره می شوند.

ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و براساس قوانین تأسیس می شوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی می باشند.

ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده (۲) از تاریخ ۱۳۷۵/۹/۲۵ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات آموزشی در زمینه کارشناسی ارشد علوم سیاسی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را در پروبرنامه جدید را اجرا نمایند.

ماده (۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد علوم سیاسی در سه فصل جهت اجرا به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ می شود.

رای صادره سیصدوسی و یکمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۵/۹/۲۵
درخصوص برنامه آموزشی کارشناسی ارشد علوم سیاسی

۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم سیاسی که از
طرف گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود با اکثریت آراء به
تصویب رسید.

۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجراست.

رای صادره سیصدوسی و یکمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۵/۹/۲۵
درمورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم سیاسی صحیح است و بمورد اجرا گذاشته
شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

مورد تأیید است.

دکتر علی شریعتمداری

رئیس گروه علوم انسانی

رونوشت به معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی جهت اجرا ابلاغ می شود.

دکتر سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

فصل اول

مشخصات کلی برنامه سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد رشته

علوم سیاسی

مقدمه :

برنامه کارشناسی ارشد رشته علوم سیاسی که با همکاری اکثریت مدرسین این رشته و با در نظر گرفتن آئین نامه ها و مقررات آموزشی مصوب و امکانات موجود دانشگاه تهیه گردیده است دارای مشخصاتی بشرح زیر میباشد :

- ۱- این رشته بدون شاخه و فقط بصورت کارشناسی ارشد علوم سیاسی ارائه میگردد .
- ۲- کارشناسی ارشد روابط بین الملل قبل منحل اعلامی گردید و دانشجویان فعلی کارشناسی ارشد روابط بین الملل میتوانند واحدهای باقیمانده خود را از دروس پیشنهادی این برنامه انتخاب نمایند ، توصیه می شود این دانشجویان سعی نمایند دروس ارائه شده در رابطه با مسائل روابط بین الملل را انتخاب نمایند .
- ۳- در این برنامه سعی شده است اولاً به کلیه دانشجویان، دانش و آگاهی مشترک و در عین حال وسیعتری در مسائل مورد نظر داده شود . دروس اجباری با همین فکر تعیین گشته اند . ثانیاً دروس اختیاری نیز از آنچنان ماهیتی برخوردارند که دانشجویان با انتخاب مجموعه دروس معین میتوانند در زمینه مورد نظر تخصص بیشتری بیابند . برای رسیدن به این مهم دروس اختیاری در چهار گروه طبقه بندی شده اند ، هر دانشجوی موظف است واحدهای اختیاری مورد نیاز خود را از میان دروس پیشنهادی یک گروه معین انتخاب نماید . دانشجویان در صورت تمایل میتوانند فقط یک درس از دروس سه گروه دیگر را نیز انتخاب نمایند .
- ۴- اجرای این بند منوط به وجود امکانات ارائه دروس از طرف گروههای آموزشی میباشد .

هیسدف
*****

هدف از آموزش دوره کارشناسی ارشد علوم سیاسی بالا بردن کیفیت و کارایی دانشجویان این دوره و نیز فراهم آوردن امکانات تحقیق در زمینه مسائل سیاسی ایران و جهان و تربیت افراد کارآمد و متعهد به انقلاب اسلامی برای وزارتخانه ها (به ویژه وزارت خارجه و کشور) میباشد. کارشناسی ارشد این رشته با کاردانی و مهارت علمی که کسب خواهد کرد باید قادر باشد به خوبی به تعلیم و تحقیق و تجزیه و تحلیل مسائل سیاسی مربوطه بپردازد.

محتوای آموزشی و پژوهشی
*****

محتوی آموزشی و پژوهشی این دوره مجموعه ای از مطالب نظری است که مهارت و کارایی در رشته علوم سیاسی را تأمین میکند و این امر مستلزم آنست که اولاً تا حد مقدور مطالب و مباحث عمده و اساسی بصورت آموزشی و پژوهشی مورد بررسی قرارگیرد. ثانیاً آموزش در این دوره در مقایسه با دوره کارشناسی از عمق بیشتری برخوردار باشد بطوریکه ضمن جلوگیری از پراکنده خوانی (انتخاب دروس متعدد) بتوان با تعلیم و تربیت در حوزه ای معین بسوی نوآوری و ابتکار میدان داد.

۱- بسوع رشته
*****

دوره کارشناسی ارشد علوم سیاسی بصورت ناپهوسته (مستقل) خواهد بود بدین معنی که فارغ التحصیلان دوره کارشناسی علوم سیاسی با توجه به شرایط عمومی و اختصاصی رشته که هنگام پذیرش دانشجویان اعلام خواهد شد میتوانند در صورت تمایل بلافاصله وارد این دوره شوند. بطور کلی بخش عمده این دوره را آموزش نظری تشکیل میدهد مضافاً باینکه دانشجویان بایستی در پایان دوره به تهیه و تدوین رساله نیز مهارت ورزند.

۲- طول دوره
*****

طول دوره براساس ماده ۱ آئین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد مصوب ۲۳/۱۰/۲۵ شورای عالی برنامه ریزی وزارت معارف از حد اکثر مدتی است که دانشجویان باید در تعیین

هده در این دوره را (با پایان نامه) بر اساس مقررات مربوطه به پایان برساند. طول دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته علوم سیاسی حداکثر ۳ سال است. واحدهای هر نیمسال حداقل ۹ و حداکثر ۱۴ واحد میباشد (ماده ۹ آئین نامه فوق الذکر).

۲- شرایط عمومی ورود به دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته :

کلیه مقررات ورود به دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته علوم سیاسی طبق ماده ۳ و آئین نامه خاص دوره کارشناسی ارشد مصوب ۲۵/۱۰/۶۲ شورای عالی برنامه ریزی میباشد.

۴- واحدهای درسی :

برنامه آموزشی کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته علوم سیاسی کلاً ۳۲ واحد نیمسال است که شامل ۲۸ واحد درسی اختصاصی و ۴ واحد رساله میباشد.

الف :

در تنظیم دروس اختصاصی کوشش بر آن قرار داشته است که به دانشجویان امکان تخصص در زمینه بخصوص داده شود و در عین حال قادر باشد اطلاعاتی کافی در سایر زمینه ها کسب نمایند. برای دست یافتن به این هدف از مجموع ۲۸ واحد دروس اختصاصی تعداد ۲۶ واحد اجباری و ۸ واحد اختیاری منظور شده است.

ب :

از آنجا که آگاهی دانشجویان از مسائل سیاسی جاری حائز اهمیت است و هم چنین به منظور استفاده از دانش تخصصی صاحب نظران و اساتید عالیه در (داخلی و خارجی) در دوره کارشناسی ارشد علوم سیاسی اجازه داده میشود که هر دانشکده با توجه به امکانات موجود در هرترم حداکثر یک درس دو واحدی جدید بصورت اختیاری (درس آزاد) ارائه دهد. این نوع دروس شباهتی بیشتر از دو ترم ارائه گردد و هر دانشجو در دوره فوق لیسانس میتواند حداکثر دو درس دو واحدی درس آزاد (یعنی مجموعاً ۴ واحد) بدون توجه به گروه درسی انتخابی خود اختیار نماید. (واحدهای دروس مزبور بخش از ۸ واحد اختیاری محسوب میشوند)

ج :

آن گروه از دانشجویان پذیرفته شده در دوره کارشناسی ارشد علوم سیاسی که در دوره کارشناسی دروس معارف اسلامی (۲) و منطق (قدیم و جدید) (۲) را نگذرانده اند بایستی این دو درس را که جمعاً دارای ۴ واحد میباشد علاوه بر ۲۲ واحد دوره کارشناسی ارشد بگذرانند .

تتبع و تحقیق :

تتبع و تحقیق در دوره کارشناسی ارشد اصولاً در زمینه رساله انجام میگردد و رساله دارای ۴ واحد است .

۵- شرایط ورود به دوره کارشناسی ارشد

الف : شرایط اختصاصی :

- ۱- داشتن مدرک کارشناسی علوم سیاسی
- ۲- داشتن معدل ۲/۵ یا معادل آن در دوره کارشناسی
- ۳- گذراندن آزمون ورودی تخصصی (کتبی و مصاحبه)
- ۴- تعیین دروس مربوط به آزمون و حد نصاب قبولی بعهده گروه آموزشی میباشد .

ب : شرایط عمومی : شرایط عمومی ورود به دوره کارشناسی ارشد براساس ماده ۲ آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد مصوب ۲۴/۱۰/۲ شورای عالی برنامه ریزی میباشد .

۶- منابع دروس :

بعلت : الف- پیوسته رشته علوم سیاسی

ب- تحولات دائمی تحقیقات در زمینه مزبور در ایران اسلامی از ارائه لیست منابع دروس خود داری شده است . بدیهی است هر یک از اساتید وظیفه مهم معرفی ماخذ و منابع به دانشجویان در مورد تدوین خود عهده دار خواهند شد .

جداول نروس دوره کارشناسی ارشد

علوم سیاسی

جدول دروس

دروس کارشناس ارشد علوم سیاسی را میتوان بصورت زیر خلاصه نمود :

ساعت	تعداد واحد	نوع درس
۲۴۰	۲۰	اجباری دروس اختصاصی
۱۲۶	۸	اختیاری
—	* ۴	رساله
۴۲۶	۳۲	جمع

* توضیحات لازم در مورد رساله در بند ماده ۱۵ " آئین نامه آموزشی دوره کارشناس ارشد ، مصوب ۲۳/۱۰/۲۵ شورای عالی برنامه ریزی ارائه شده است .

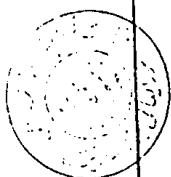

ب : دروس اختصاصی (اجباری)

پیش‌نما یا زمان ارائه درس	ساعت		تعداد واحد	نام درس	کد درس
	نظری	عملی			
	۵۱	۵۱	۲	فقه سیاسی	۱
	۳۴	۳۴	۲	سمینار انقلاب اسلامی ایران و بازتاب آن بر مسائل استراتژی منطقه و جهان	۲
	۳۴	۳۴	۲	جامعه شناسی سیاسی	۳
	۲۴	۲۴	۲	روش تحقیق در علوم سیاسی	۴
	۵۱	۵۱	۲	سمینار جنبش‌های اسلامی در قرن بیستم و تاثیر انقلاب اسلامی بر آنها	۵
	۳۴	۳۴	۲	نظریه های جدید در علم سیاست	۶
	۵۱	۵۱	۲	نظریه های مختلف در روابط بین الملل	۷
	۵۱	۵۱	۲	سمینار مسائل کشورهای جهان سوم	۸
					
	۲۴۰	۲۴۰	۲۰	جمع	

ج : دروس اختصاصی (اختیاری)

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز یا زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
	گروه ۱					
	سمینار افکار سیاسی غرب تا نیمه اول قرن نوزدهم	۲	۲۴	۲۴		
	سمینار افکار سیاسی غرب از نیمه دوم قرن نوزدهم به بعد	۲	۲۴	۲۴		
	افکار سیاسی در ایران و جهان اسلام	۲	۲۴	۲۴		
	سمینار مسائل مارکسیسم	۲	۲۴	۲۴		
	کاربرد نظریات سیاسی در قرن بیستم	۲	۲۴	۲۴		
	گروه ۲					
	سمینار تحولات سیاسی و اجتماعی ایران از ۱۳۲۴ تا ۱۳۵۷	۲	۲۴	۲۴		
	سمینار تحولات سیاسی خارجی ایران از تاسیس سلسله قاجاریه تا شهریور ۱۳۲۰	۲	۲۴	۲۴		
	روابط خارجی ایران با قدرتهای بزرگ از ۱۳۲۰ تا ۱۳۵۷	۲	۲۴	۲۴		
	روابط خارجی ایران با کشورهای جهان سوم از ۱۳۲۰	۲	۲۴	۲۴		
	ایران و نهضت های رهایی بخش از جنگ جهانی دوم	۲	۲۴	۲۴		
	گروه ۳					
	جنبش فرهنگسازها	۲	۲۴	۲۴		
	مسائل سیاسی اقتصادی نفت در خاورمیانه	۲	۲۴	۲۴		

ادامه جدول دروس اختصاصی (اختیاری)

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	ساعت		تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	نظری عملی			
	۳۴	۳۴	۲	روابط متقابل دولتهای خاورمیانه با توجه به نفوذ قدرتهای بزرگ	
	۳۴	۳۴	۲	سیر تحولات حکومت در خاورمیانه	
				— گروه ۴ —	
	۳۴	۳۴	۲	تحولات جدید حقوق بین المللی عمومی	
	۳۴	۳۴	۲	اسلام و حقوق بین الملل	
	۳۴	۳۴	۲	بررسی تطبیقی سیاست خارجی ایالات متحده آمریکا و شوروی	
	۳۴	۳۴	۲	مسائل استراتژی معاصر	
	۳۴	۳۴	۲	سازمانها بین المللی	
	۳۴	۳۴	۲	پیمانها و سازمانهای منطقه ای	
	۳۴	۳۴	۲	مناطق نفوذ ابر قدرتها (بعد از جنگ جهانی دوم)	
	۳۴	۳۴	۲	حقوق اساسی تطبیقی	

سرفصل ————— ل د روس

فقه سیاسی

پیشیناز: ندارد
تعداد واحد: ۳
نوع واحد: نظری
سرفصل دروس: (۱۵ ساعت)

- ۱- مبانی تفکر سیاسی در قرآن (بررسی آیات مربوط به مبانی اندیشه های سیاسی)
- ۲- ابعاد سیاسی سیره معصومین علیه السلام
- ۳- اصول و مبانی نظریات و آراء سیاسی فقهای اسلام (بررسی آراء سیاسی صاحبان ماوردی - ابن حزم - فزالی - ابن تیمیه - شیخ محمد عده کواکب و همچنین بررسی نظریات سیاسی شیخ طوس - شیخ انصاری - بحر العلوم صاحب فلسفه الفقیه - شیخ مهدی عراقی صاحب مستند الشیعه - میرفتاح صاحب عنایت - میرزای بزرگ شیرازی سید جمال الدین اسدآبادی - میرزا محمد تقی شیرازی - میرزا نائینی - امام خمینی)
- ۴- نظام سیاسی و دولت در اسلام
- ۵- طریح رهبری در نظام امامت و ولایت فقیه
- ۶- اصول و مبانی دیپلوماسی اسلام
- ۷- اصول و مبانی سیاست خارجی اسلام
- ۸- حقوق اقلیتهای دینی و سیاسی در دولت اسلامی
- ۹- تئوری سیاسی وحدت جامعه بشری در اسلام
- ۱۰- پیمانهای سیاسی چند جانبه در اسلام

ر . . . . . سیمینار انقلاب اسلامی ایران و بازتاب آن بر مسائل استراتژی منطقه و جهان

تعداد واحد : ۲

سویچ واجبهند : نظری

پیشنیاز : ندارد

سرفصل دروس : (۲۲ ساعت)

در این درس استاد مربوط در طی چند هفته اول تدریس، اثرات انقلاب اسلامی را بر استراتژی قدرت‌های بزرگ، در منطقه بطور اخص و جهان بطور اعم به بحث میگذارد. در این رابطه مسائلی نظیر کوشش برای دست یافتن به استقلال اقتصادی سیاسی و فرهنگی و همچنین اعمال سیاست نه شرقی نه غربی و حمایت از ملل مستضعف و جنبش‌های آزادی بخش را نقد و بررسی می‌نماید. عکس العمل قدرت‌های بزرگ را برابر پیروزی انقلاب اسلامی ایران و کوشش شرق و غرب برای براندازی جمهوری اسلامی ایران نیز از جمله دیگر مسائلی هستند که مورد تجزیه و تحلیل قرار میگیرند.

در این درس دانشجویان بصورت فردی یا گروهی با توافق و راهنمایی استاد مربوط یکی از موضوعات مورد توجه خود در زمینه مزبور را انتخاب کرده و درباره آن مسئله تحقیق می‌پردازند. حاصل تحقیق در کلاس ارائه میگردد و در این حال بصورت جزواتی در اختیار سایر دانشجویان قرار میگیرد.

آزمون آخر نیمسال از کلیه مطالب ارائه شده در کلاس بعمل خواهد آمد. نمره نهایی، معدل نمره امتحان پایان ترم و نمره گزارش دانشجو خواهد بود.

جامعه شناسی سیاسی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

۲

مقدمه تاریخی و تئوریک و جامعه شناسی سیاسی

پیدایش دولت انتزاعی بررسی روابط شخصیت و سیاست انواع رفتارهای سیاسی

جامعه پذیری سیاسی

سمبولیکهای سیاسی

مشروعیت و سیستم سیاسی

گروههای اجتماعی و فرهنگ سیاسی

توسعه سیاسی

تئوریهای قدرت سیاسی

احزاب سیاسی و گروههای ذینفوذ و فشار

افکار عمومی وسایل ارتباط جمعی

سیری در اندیشه ماکس وبر

جامعه مافوق صنعتی

در این درس جامعه شناسی دولت مورد بحث قرار خواهد گرفت و در طی آن به انواع دولت (تکشرکرا ، لیبرال ، دولت ویژه ، بناپارتیسم ، ولایت فقیه ، نازیسم ، فاشیسم دیکتاتوری پرولتاریا) اشاره خواهد شد .

در این درس دانشجویان موظف به ارائه يك کار تحقیقاتی پیرامین مسایل مطروحه ، درین میباشند .

روش تحقیق در علوم سیاسی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

در این درس به ویژگیهای روشها و قوانین علمی، به جنبه های عملی و کاربردی اصول و روشهای پژوهش، و کاربرد تکنیکهای آماری در علوم سیاسی تاکید خاص میشود. هدف این درس آشنا ساختن پژوهشگران با اصول و وسایل پژوهش علمی و چگونگی استفاده از آنها برای دستیابی به واقعیت و ارائه نتیجه پژوهش بصورت نوشته های علمی است. روشهای گردآوری داده ها تجزیه و تحلیل آنها همراه با اصول نگارش گزارشهای علمی پایان نامه های تحصیلی در سطح کارشناسی ارشد محتوی اصلی این درس را تشکیل میدهد. پس از کسب تجربه لازم در کنار بستن اصول پژوهش علمی، دانشجویان ملزم به تدوین و ارائه طرح های پژوهش در زمینه های مختلف علوم سیاسی خواهند بود. از آنجا که در این روش شناسی در حوصله دوره لیسانس نیست، در فوق لیسانس باید به بحث مقدماتی در کلیات و در چند مختصر، التفات داشت.

بحث فلسفه علم: معرفت شناسی، معرفت علمی، خصلتهای عمده معرفت.

جبر: جبر علمی، جبر تابعی، جبر آماری و احتمالی، پوزیتیویسم و تشخیص بین بستهای عمده تئوریک - نقد پوزیتیویسم - قانونمندی رشد علم، مفهوم جامعه علمی علم متعارف بحران علمی، عناصر دستگاه علم در علم اجتماعی، انواع تبیین علمی نظریه - تبیین، و مفهوم وارس در علم اجتماعی، رابطه روش شناسی و روش تحقیق.

سمینار جنبش‌های اسلامی در قرن بیستم و تاثیر انقلاب اسلامی بر آنها

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پهنا : ندارد

سرفصل دروس : (۱ ساعت)

۵

الف : نهضت تجدید حیات طلبان اسلامی و زمینه های فکری آن

۱- تجدید حیات طلبان اسلام و ریشه های فکری آن در قرآن حدیث و تاریخ و آراء

دانشمندان اسلامی

۲- اقدامات و اندیشه های سید جمال الدین اسدآبادی

۳- محمد عسده

۴- رشید رضا

۵- عبد الرحمن کواکبی و عبد الرزاق یحیی

ب : جنبش‌های عقیدتی - سیاسی اسلامی اولیه

۱- جنبش وهابیت (شخصیت و افکار محمد ابن عبد الوهاب و پیوند های او با

سعودی ها)

۲- جنبش سنوسی در لیبی و قیام طیبه سلطه اروپا

۳- جنبش مهدیین در سودان

ج : تجدید حیات طلبان اسلامی در قرن بیستم

۱- سقوط خلافت اسلامی در ۱۹۲۴ و عکس العمل‌های جهان اسلام

۲- ظل و ریشه های ظهور تجدید حیات طلبان اسلامی در قرن بیستم

۳- کشاکش میان پان اسلامیت و سایر ایدئولوژیها (ناسیونالیسم - سوسیالیسم)

در جهان عرب

د : جنبشهای سیاسی اسلامی در قرن بیستم

- ۱- نهضت شیخ شامل در قفقاز (رهپاروی اسلام و کمونیسم)
- ۲- جنبش اسلامی ۱۹۲۰ عراق (قیام علماء و مردم شیعه)
- ۳- تاسیس اخوان المسلمین در ۱۹۲۸ و عقاید آن
- ۴- اخوان المسلمین مصر از حسن البنا (۱۹۲۸) تا عرفلسانی (۱۹۸۵)
ظهور سید قطب و تقسیم اخوان به جناحهای رادیکال (قطبی ها) و محافظه - کاران (مضییی) ، گسترش رادیکالیسم از شکری مصطفی تا خالد اسلامبولی .
- ۵- اخوان المسلمین در سوریه : مصطفی السباعی و سوسهالیسم اسلامی ، رهپاروی اخوان با رژیم های مختلف سوریه . تحول اخوان المسلمین از سباعی تا عنصر حاضر .
- ۶- اخوان المسلمین در سایر کشورهای اسلامی (اردن ، عراق ، فلسطین ، عربستان ، پاکستان ، سودان ، کویت و .....)
- ۷- جنبشهای اسلامی در لبنان و عراق (جنبش شیعه و سنسی)
- ۸- جنبشهای اسلامی در شبه قاره هند (پاکستان و افغانستان)
- ۹- جنبشهای اسلامی در کشورهای مسلمان جنوب شرقی آسیا (اندونزی ، مالزی)

ه : انقلاب اسلامی ایران و تاثیر آن بر جنبشهای اسلامی

در این مبحث بطور مختصر تاثیر انقلاب اسلامی بر جنبشهای اسلامی در خاور میانه هند و پاکستان ، افغانستان ، کشورهای عربی خلیج فارس و بجزیه تاثیر بر اخوان المسلمین ، جنبش اسلامی لبنان ..... مورد بررسی قرار میگردد .

نظریه های جدید در علم سیاست

تعداد واحد : ۲
نوع واحد : نظری
پیش نیاز : ندارد
سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

توضیح : از آنجاکه درس نظریه های جدید علم سیاست در حوصله دوره لیسانس نیست ، در فوق لیسانس باید به بحث در کلیات ، هرچند مختصر بسنده شود .
از فلسفه سیاسی تا " علم سیاست " : مقام و کار ویژه نظریه در فلسفه سیاسی و " علم سیاست " طبقه بندی نظریه ها بر این اساس ، خصیصه های عمده نظریه های جدید : مولود دوره بعد از قوام ، " علم سیاست " وجدانی آن از فلسفه سیاسی اند .
۲- طبقه بونیتویم در " علم سیاست " عامل مسلط در ساخت و کار ویژه های آنهاست .

۳- اغلب این نظریه ها در واقع بیشتر جنبه " مدل " دارند تا نظریه .
اهم نظریه های جدید در " علم سیاست " بدون اینکه قصد حصر میان باشند عبارتند از : نظریه تصمیم گیری - نظریه بازیهای استراتژیک ، نظریه های " قدرت " نظریه سیستم ، نظریه سبیرنتیک ، نظریه " توسعه " نظریه های روانکاوی سیاست " پیروولتک ، تئوریهای جامعه پذیری .

استادیک یا چند نظریه را در هر نیمسال انتخاب و اعلام میکند .
تحلیل و نقد نظریه های انتخاب شده ، با التفات به تحلیل و نقدی که در هر قرسیت انجام گرفته است ، دنبال میشود و ارزش کاربردی نظریه (نظریه های) انتخابی بر اساس کم و کیف مبانی تئوریک آنها از یک سو و تعیین نقاط قوت و ضعف آنها در توضیح و تعیین این یا آن بخش از واقعیات از سوی دیگر ، مشخص میگردد و نشان داده میشود چگونه و چرا نظریه موضوع تحلیل و نقد قابلیت تبیین بخش معینی از واقعیات را دارد .
یا بالعکس ، از توضیح و تبیین آن ناتوان است . دانشجویان ، با موافقت استاد در مورد نظریه هایی که موضوع درس آن نیمسال قرار نگرفته اند به تحقیق و تهیه گزارش فردی یا گروهی میپردازند و با توجه به مباحث قسمت و استفاده از نحوه تحلیل و نقد استاد در کلاس ، آنها را بررسی میکنند .

نظریه های مختلف در روابط بین الملل

تعداد واحد : ۳

سبوع واحد : نظری

پیش نیاز : ندارد

سرفصل دروس : (۱ ساعت)

نقش تئوری در مطالعات مربوط به روابط بین الملل

کاربرد تئوری در بررسی روابط میان دول

تئوریهای تصمیم گیری (با ذکر نمونه هایی از بحرانهای مهم بین المللی)

تجزیه و تحلیل سیستمی و عملکردی در روابط بین الملل

تئوری بازیها با استفاده از مطالعه موردی در روابط اقتصادی ، سیاسی نظامی

و فرهنگی دول

بررسی رفتاری در مطالعه روابط بین الملل و کاربرد آن (با ذکر نمونه) تئوریهای

مربوط به قدرت در روابط بین الملل .

تئوریهای مربوط به تعارض و برخورد میان دول

تئوریهای مربوط به جنگ و صلح

دیدگاهها و نظریات مربوط به روابط میان دول از نظر اسلام ، مارکسیسم و

امپریالیسم تئوریهای مربوط به سازمانهای بین المللی .

تفاوت بین تئوریهای کلاسیک و مدون در روابط بین الملل

بهره گیری از روشهای کمی (روش تحقیقی و عملیاتی و ...) در مطالعه روابط

میان دول

در این درس دانشجویان موظفند با بهره گیری از یکی از تئوریهای جاری روابط بین المللی

کاربرد آن را بصورت " مطالعه موردی " بعنوان کار تحقیقاتی ارائه دهند .

سمینار مسائل کشورهای جهان سوم

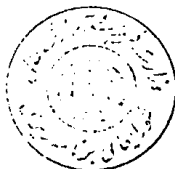
تعداد واحد : ۳

سوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سرفصل دروس : (۱۵ ساعت)

مسائل توسعه نیافتگی

مفهوم توسعه نیافتگی و توسعه ، مفاهیم تاریخ و جامعه شناس توسعه نیافتگی ، برداشت آماری از توسعه نیافتگی ، زمینه های مختلف پدیده توسعه نیافتگی یا عقب ماندگی عوامل توسعه نیافتگی و روابط آن با تولید ، صدور مواد اولیه ، جمعیت ، محیط زیست و سایر ویژگیهای آن ، عوامل خارجی و بین المللی بعنوان علل توسعه نیافتگی استعمار و استعمار تو ، رابطه میان توسعه نیافتگی و وابستگی یا توسعه و کاهش وابستگی ، سیاستهای توسعه اقتصادی ، برنامه ریزی توسعه اقتصادی ، عقب افتادگیهای منطقه ای (تجزیه و تحلیل مسائل و سیاستهای خاص اقتصادی منطقه مورد نظر و امکانات و موقعیت کشور یا منطقه ای مشخص)

تئوریهای توسعه

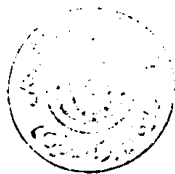
تئوریهای توسعه اقتصادی از دیدگاه سرمایه داری و سوسیالیسم و از طریق تلاشهای ملی یا خود اتکائی ، راه حلهای مکاتب مختلف چون نئوکلاسیکها ، نظریه وابستگی نظریه مرکز - پیرامون راه رشد سرمایه داری ، توسعه بوسیله ایدئولوژی (ایدئولوژیها و از طریق دگرگونیهای حقوقی) ، توسعه بوسیله سازمانهای منطقه ای یا بین المللی توأم بوسیله معاهده و از طریق نظام نهن ۰۰۰۰ کمک و همکاری و تدوین اصول حقوق جدید

خواستههای اقتصادی کشورهای جهان سوم

در این درس استاد مربوط ابتدا در طی جلسات متعدد به تجزیه و تحلیل و بررسی تئوریهای توسعه و توسعه نیافتگی میپردازد . در ضمن دانشجویان بصورت فردی یا گروهی و با نظرات موضوعی را در رابطه با مسائل مبتلابه کشورهای جهان سوم

در زمینه های اقتصادی ، سیاسی و فرهنگی و ... انتخاب و در مورد آن تحقیق
می نمایند . حاصل تحقیق در کلاس مطرح و مورد نقد و بررسی قرار میگیرد و در ضمن بصورت
مجموعه ای تکثیر و در اختیار سایر دانشجویان گذارده میشود . استاد میتواند از
صاحب نظران برای شرکت در سمینار دعوت بعمل آورد .

آزمون آخرین سال از کلیه مطالب ارائه شده در کلاس بعمل خواهد آمد . نمره
نهایی نمرات امتحان پایان ترم و نمره گزارش دانشجو خواهد بود .

فهرست دروس اختیاری
گروه ۱ - دروس مربوط به افکار و اندیشه های سیاسی

تعداد واحد	نام درس
۲	۱- سمینار افکار سیاسی غرب تا نیمه اول قرن نوزدهم
۲	۲- سمینار افکار سیاسی غرب از نیمه دوم قرن نوزدهم به بعد
۲	۳- افکار سیاسی در ایران و جهان اسلام
۲	۴- سمینار مسائل مارکسیسم
۲	۵- کاربرد نظریات سیاسی در قرن بیستم
۱۰	جمع

سمینار افکار سیاسی در غرب تا نیمه اول قرن نوزدهم

تعداد واحد : ۶

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سرفصل دروس : (۲۴ ساعت)

در این درس دانشجویان بصورت فردی و گروهی با نظر استاد به تحقیق درباره مفاهیم سیاسی نظیر آزادی، دموکراسی، قدرت سیاسی، اقتدار، توانایی‌ریاییسم و ریشه‌های آن (چون فاشیسم، نازیسم و کمونیسم) منشأ پیدایش دولت، لزوم یا عدم لزوم دولت، عنایت و هدف دولت، عدالت، اصالت فرد و اصالت جمع، مکانیسم‌های تحدید قدرت، دین و دولت و امثال آن پرداخته و حاصل تحقیق در کلاس مطرح و مورد نقد و بررسی قرار گرفته و در ضمن بصورت مجموعه‌ای تکثیرود را اختیار سایر دانشجویان گذارده خواهد شد. در ضمن استاد میتواند از صاحب‌نظران در رابطه با هر موضوع تخصصی در سمینار دعوت بعمل بیاورد، در آخر نیمسال امتحان از کلیه مطالب ارائه شده در تالیس بعمل خواهد آمد و نمره نهائی دانشجوی، معدل نمره امتحان و نمره تحقیق او خواهد بود.

سمینار افکار سیاسی غرب از نیمه دوم قرن نوزدهم به بعد
تعداد واحد : ۲
نوع واحد : نظری
پیشنیاز : سمینار افکار سیاسی نیمه اول قرن نوزدهم
سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

این درس نظیر " سمینار افکار سیاسی غرب تا نیمه اول قرن نوزدهم ارائه میگردد

— نقد متافیزیک فرب : نتیجه مارکس ، کنیرکه کار

۱— روشن ریشه شناسی " نتیجه و نقد اخلاق •

۲— انسان شناسی فلسفی مارکس و نقد بت انگاری و از خود بیگانگی •

۳— فلسفه وجودی کنیرکه کار و نقد نظام سازی هگل •

— نقد نظریه نمایندگی : لنین ، پارتو و نظام های توتالیتر •

۱— لنین و رسالت حزب •

۲— پارتو و نظریه نخبگان •

۳— نظامهای توتالیتر و کیش منطق " رای انسان " •

— اندیشه های دموکراتیک

۱— پوپر ، برلین و اندیشه دموکراسی •

۲— نقد دموکراسی سیاسی

— اسطوره پرستی و کیش خشونت

۱— سورل و سنت آنارکو سندی کالیستی

۲— سورل و کیش خشونت •

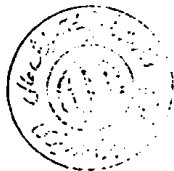
۳— قانون و کیش خشونت •

— مباحثی در مساله توتالیتریزم

۱— هانا آرنتم و مساله توتالیتریزم

الف— ریشه های تاریخی

ب— ساخت جامعه توتالیترستی : اندیشه سیاسی در جوامع توتالیترستی

— مباحثی در اندیشه های نیچه :

- ۱- نیچه و مساله قدرت
- ۲- نیچه و مساله ابرانسان و اخلاق
- ۳- نیچه و روش شناسی تفکر سیاسی
- ۴- نیچه و مساله بازگشت ابدی
- ۵- نیچه و مساله رابطه او با فاشیسم

— مباحثی در اندیشه محافظه کاری

- ۱- اوک شات و محافظه کاری در سده بیستم
- مباحثی در اندیشه های هایدگرونی پیرکه گار
- ۱- هایدگر و نقد تفکر و تمدن روزگار روشنگری
- ۲- کن پیرکه گار و مبانی اندیشه اگزیستانسیالیستی

— مباحثی در اندیشه های فانون

- ۱- فانون و نیروهای انقلاب در آفریقا
- ۲- فانون و مساله استعمار زدائی

— مباحثی در اندیشه آنارشیمیستی

- ۱- باکونین و نچایوف و مساله قدرت
- ۲- ناکجا آباد آنارشیمیستی

— مباحثی در اندیشه سیاسی در ایران

- ۱- مارکسیسم در ایران
- ۲- لیبرالیسم در ایران
- ۳- اندیشه های اسلامی در ایران
- الف- اندیشه اسلام فقهائی
- ب- لیبرالیسم اسلامی
- ۴- ناسیونالیسم در ایران
- ۵- غرب گرایان و غرب زدگان در ایران

افکار سیاسی در ایران و جهان اسلام

نوع واحد : نظری
تعداد واحد : ۲ واحد
پیشنیاز : ندارد
سرفصل دروس : (۳۲ ساعت)

- ۱- ریشه های منازعه سیاسی در صدر اسلام : تغییرهای متفاوت در مورد تدوین حکومت اسلامی - تغییرهای گوناگون در مورد چگونگی سازماندهی جامعه - بحث از شیعه ، خوارج - تغییرهای متفاوت در مؤثره رابطه عقل و فلسفه با شریعت بحث از معتزله و اشاعره .
- ۲- بحث منشاء دولت : عقل و شرع در بحث سیاسی غزالی - رابطه قدرت نظامی و قدرت خلیفه - مسئله مشروعیت سیاسی .
- ۳- جامعه شناسی سیاسی در مقابل فقه سیاسی - اندیشه های ابن خلدون
- ۴- فلسفه سیاسی : مباحث کارکرد دولت - جامعه دولت خوب و مسائل نیل به آن - فارابی - ابن سینا - ابن رشد - ابن باجه - جلال الدین دوانی .
- ۵- اندیشه سیاسی در نزد شیعه در ایران : عصر آل بویه و توسعه فقه شیعه پس از فیهت گهری - شیعه تا قبل از صفویه - متفکرین سیاسی در دوره صفویه قاجاریه - رابطه دین و دولت در شیعه .
- ۶- تأثیر تمدن غرب بر افکار مسلمانان - پیدایش اندیشه ناسیونالیسم در مکراس و کوشش در تلفیق آن با اسلام - اندیشه های متجددین در ممالک عربی .
- ۷- احیاء اندیشه های امت گرائی در اسلام - فدائیان اسلام و اخوان المسلمین
- ۸- اندیشه های نوین در مورد رفیق و تغییر و ارتباط آن با مفاهیم اساسی مذهب اسلام : هند - پاکستان - ایران - مصر .

سعیار مسائل مارکسیسم

نوع واحد : نظری

تعداد واحد : ۲ واحد

پیشیاز : ندارد

سرفصل دروس : (۲۲ ساعت)

بحثی در پیدایش مارکسیسم :

۱- سنتهای غیر مارکسیستی سوسیالیسم

۲- مارکسیسم بعنوان انسان شناسی فلسفی : کشف پرولتاریا و رسالت تاریخی آن

۳- تفاوتهای مارکسیسم و مارکس و انگلس : از انسان شناسی فلسفی تا اثباتی :

مکتبهای عمده مارکسیسم

۱- لنینیسم

الف) اصول اندیشه

ب) ریشه های اندیشه

ج) رابطه استالینیسم و لنینیسم

۲- مائوئیسم

الف) مفهوم انقلاب فرهنگی

۳- تیتوئیسم

الف) خودگردانی در سنت های یوگسلاوی

ب) سنتهای خودگردانی در اروپا (فرانسه ایتالیا)

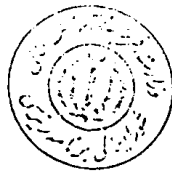
۴- مکتب بوپست

الف) اصول اساسی اندیشه :

ب) نقد جامعه بورژوازیستیک

تکثرگرایی

نقد ماتریالیسم تاریخی

ب - اصول اساسی اندیشه لوکاچ
ج - لوکاچ بعنوان اگزستانسالیست
ه - لوکاچ در تاریخ و مبارزه طبقاتی :
نقد دیالکتیک
ارتدکس و روش
نقد اثبات گرائی

۵- مکتب فرانکفورت

الف - اصول اساسی اندیشه :
- نقد جامعه سرمایه داری انحصاری
- نقد تسلسل گرائی
- تبیین نظریه اقتصادی
- سنت زیبایی شناسی

ب - اندیشه های آدورنو :
- توتالیتاریسم در سنت روشنگری
دیالکتیک سلبی

ج - اندیشه های مارکوزه :
- جامعه تک ساکنی
- اریس و تمدن

۶- ساخت گرائی و مارکسیسم
الف - آلتوسر و مارکسیسم
ب - پولا نتراس و مارکسیسم
ج - فوکو و مارکسیسم

۷- مارکسیسم در اروپای شرقی
الف - مارکسیسم کولا کوفسکی
ب - مارکسیسم بارو

۸- تجدید نظر طلبی در مارکسیسم

- الف - براشتاین و بازاندیشی در استراتژی و تاکتیک مارکسیسم
- ب - کافوتسکی و طبیعت گرائی در مارکسیسم
- ج - ژورس و مارکسیسم عرفاتی
- د - لوگزامبورگ و تجدید نظر طلبی انقلابی
- ه - کورچ و مارکسیسم فلسفی
- ر - گرامشی و مارکسیسم سندیکائی
- مفهوم هژمونی
- مفهوم جامعه مدنی
- مفهوم روشنفکر

۹- چپ جدید و مارکسیسم

- الف - تحولات چپ جدید در فرانسه " منظور جنبش دانشجویی دهه ۱۹۶۰
- ب - چپ جدید در آلمان غربی " جنبش سبزها "
- ج - چپ جدید در آمریکا " جنبش دانشجویی "

۱۰- مکتب اطریش و مارکسیسم

- الف - مارکسیسم و کانت
- سوسیالیسم اخلاقی
- ب - سرمایه داری انحصاری

کاربرد نظریات سیاسی در قرن بیستم

تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشیناز : ندارد
سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

استفاده از نظریات افلاطون و ارسطو در سیاست عمومی - آثار نظریات
سنت آگوستین و آراء کلیسای رکن بیستم - ماکیاولیسم و فلسفه استبداد جدید -
نتایج عقاید رفورمیست ها در شکل گرفتن حکومت های مدرن - آثار علی نظریات
هایس و لاک در اداره سیستم های سیاسی جدید - تطابق عقاید فلسفی و سیاسی هیوم
در قرن بیستم - قابلیت اطلاق نظریات هگل در سیستم های توتالیتر امروزی - آثار
علی نظریات لیبرالیست های کلاسیک و مدرن در عملکرد نظام های سیاسی شرق و غرب ،
بهره گیری از تئوری های کلاسیک اداری و موارد استفاده آن در سیاست های داخلی ،
نفاق اجتماعی ، جامعه رفاه و لیبرالیسم اجتماعی ، از خود بیگانگی ، انقلاب و اصلاح
و تحول اجتماعی ، تکنولوژی و بی آمده های آن ، مشارکت سیاسی ، استعمار
و استعمارزدگی (قانون) .

استاد به فراخور تخصص خود و حوصله کلاس ، در نماهایی را از صورت مذکور
(که طبعاً جامع نیست) در هرترم برخوردار کنید و مورد بحث قرار خواهد داد . دانشجویان
موظف خواهند بود با موافقت استاد ، به فراخور توانایی خود ، هر یک از این دور-
نمایه ها گزارش تهیه و ارائه کنند .

فهرست دروس اختیاری
گروه ۲ - د روس مربوط به ایران

ردیف	نام درس	تعداد واحد
۱	سمینار تحولات سیاسی و اجتماعی ایران از ۱۳۲۴ تا ۱۳۵۲	۲
۲	سمینار تحولات سیاسی خارجی از تاسیس سلسله قاجاریه تا شهریور ۱۳۲۰	۲
۳	روابط خارجی ایران با قدرتهای بزرگ از ۱۳۲۰ تا ۱۳۵۲	۲
۴	روابط خارجی ایران با کشورهای جهان سوم از ۱۳۲۰	۲
۵	ایران و نهضتهای رهایی بخش از جنگ جهانی دوم	۲
	جمع	۱۰

سمینار تحولات سیاسی واجتماعی ایران از ۱۳۵۷ تا ۱۳۲۴

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : ندارد

سرفصل دروس : ۳۴ ساعت

از آنجاکه این برهه از تاریخ ایران در دوره کارشناسی علوم سیاسی بصورت سه درس ۲ واحدی ارائه میگردد ، بنابراین دانشجویان دیدگاهی کلی از این تحولات بدست آورده اند ، بنابراین در دوره کارشناسی ارشد به ارائه نکات و مطالب مهمتر این دوره از تاریخ ایران بصورت سمینار اقدام میگردد . در این درس دانشجویان بصورت فردی یا گروهی و با نظر استاد مربوط موضوع تحقیق خود را انتخاب و ضمن ارائه حاصل تحقیق در کلاس آنها بصورت مجموعه ای در اختیار سایر دانشجویان نیز قرار میدهد .

آزمون آخر نیمسال از کلیه مطالب ارائه شده در کلاس بعمل خواهد آمد. نمره نهایی ، معدل نمره امتحان پایان ترم و نمره گزارش دانشجو خواهد بود .

سمینار تحولات سیاست خارجی ایران از تاسیس سلسله قاجار به تاشهریور ۱۳۲۰

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

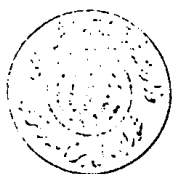
در جلسات اولیه شروع تدريس ، اسناد رهوس اساسی و خط مشی کلی سیاست خارجی ایران از دوران سلطنت قاجار به رابرای دانشجویان توضیح میدهد . دانشجویان نیز بصورت فردی یا گروهی و بانظر و تائید اسناد یکی از نکات مهم این دوره از تاریخ ایران را برای تحقیق انتخاب مینمایند . حاصل تحقیق در کلاس ارائه شده و در عین حال بصورت مجموعه ای در اختیار سایر دانشجویان قرار میگردد .

آزمین آخر نیمسال از کلیه مطالب ارائه شده در کلاس بعمل خواهد آمد نمره

تهایس ، معدل نمره امتحان پایان ترم و نمره گزارش دانشجو خواهد بود .

روابط خارجی ایران با قدرتهای بزرگ ۱۳۵۷-۱۳۴۰

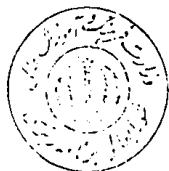
تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشیناز : ندارد
سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

- دوران رقابت خصمانه دول بزرگ برای توسعه نفوذ خود در ایران از ۱۳۲۴ تا ۱۳۳۲ .
- اشغال ایران در جنگ جهانی دوم
- مجلس چهاردهم
- مسئله آذربایجان (احزاب دمکرات کردستان و آذربایجان)
- مسأله نفت شمال (تقاضای امتیاز نفت از طرف شوروی)
- برخورد سیاستهای توسعه طلبانه آمریکا ، انگلیس و شوروی در ایران .
- جنگ سرد و تاثیر آن بر روابط قدرتهای بزرگ .
- ملی شدن صنعت نفت
- جبهه ملی و نقش آیت الله کاشانی و فدائیان اسلام .
- دوران زمامداری دکتر مصدق
- کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و نقش قدرتهای بزرگ (آمریکا و انگلیس)
- وابستگی ایران به غرب
- تشکیل کنفرسیوم و نتایج حاصله آن بر روابط خارجی ایران
- پیمان بغداد
- کمکهای نظامی و امنیتی آمریکا به ایران .
- دوران رقابت مسالمت آمیز قدرتهای بزرگ در ایران ۱۳۵۷-۱۳۴۰ .
- توسعه نفوذ آمریکا و واکنش شوروی .
- بهبود روابط با شوروی (۱۳۶۲)
- حکومت کندی و تاثیر آن بر رژیم ایران (انقلاب سفید شاه در نیمه دوم دهه ۱۳۴۰)

دکترین نیکسون و استراتژی منطقه ای کیمینجر •
خریج انگلستان از خلیج فارس (۱۹۷۰) و نقش شاه بعنوان ژاندارم منطقه
— حضور اقتصادی و سیاسی قدرتهای بزرگ در ایران
گسترش نفوذ آمریکا در ابعاد سیاسی — نظامی در ایران تا ۱۳۵۷
— آفاق انقلاب اسلامی ایران و مواجهه آن با غرب
نقش روحانیت در مبارزه با رژیم
سیاست آمریکا در قبال سقوط شاه
سیاست خارجی شوروی در برابر سقوط شاه

روابط خارجی ایران با کشورهای جهان سوم از ۱۳۲۰

تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشیناز : ندارد
سرفصل دروس : (۲۴ ساعت)

قبل از انقلاب اسلامی : اصول سیاست خارجی ایران

بررسی سیاست خارجی دولت در زمینه برقراری و گسترش روابط با کشورهای جهان سوم تاثیر پذیری روابط ایران با کشورهای جهان سوم از سیاست خارجی ابرقدرت ها در دوران جنگ سرد و دتانت .

بررسی سیاست خارجی اعلام شده و اعلام نشده ایران در روابط خود با بعضی از کشورهای جهان سوم مانند (اسرائیل ، آفریقای جنوبی و ۰۰۰) ، انتخاب چند کشور از کشورهای جهان سوم بعنوان نمونه و تحلیل روابط سیاسی اقتصادی و نظامی ایران با این کشورها پیمان بغداد (۱۹۵۵) و سیاست منطقه ای شاه .

ایران و ناسیونالیسم عرب (رویاء شاه و جمال عبدالناصر ، شاه و مسئله فلسطین)
ایران و خلیج فارس

روابط ایران و عراق (شط العرب و کشمکش های سیاسی - نظامی)

مسئله بحرین

همکاری ایران با پاکستان (سیاست خارجی در قبال افغانستان)

بعد از انقلاب اسلامی : تاثیر تشکیل جمهوری اسلامی بر روابط ایران بر کشورهای

جهان سوم

جهت گیری سیاست خارجی مستقل ایران

عوامل موثر در روابط ایران با کشورهای جهان سوم

- کشورهای منطقه خلیج فارس و ایران • روند توسعه روابط اقتصادی ، سیاسی و فرهنگی ایران با کشورهای اسلامی
- روابط ایران با کشورهای عضو اوپک •
- روابط ایران با کشورهای همجوار •

ایران و نهضت‌های رهایی‌بخش از جنگ جهانی دوم

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشیناز : ندارد

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

انگیزه و محرک پیدایش نهضت‌های آزاد یبخش با توجه به تحولات سیاسی بعد از پایان جنگ دوم و عدم دستیابی به استقلال واقعی بعضی از کشورهای نوحاسته .
نحوه مواجهه ایران قبل از انقلاب با جنبش‌های آزاد یبخش و تاثیر استراتژی بر قدرتها در قبال جنبش‌های مزبور آن
ایران و انقلاب فلسطین
نقش شاه در سرکوب جنبش ظفار
انقلاب اریتره و سیاست شاه در قبال اتیوپی و سومالی
انقلاب اسلامی و تخییر سیاست ایران در قبال نهضت‌های آزاد یبخش .
روابط جمهوری اسلامی ایران با نهضت‌های آزاد یبخش (ایران و انقلاب فلسطین
جنبش مسلمانان لبنان
پولیساریو ، جنبش مورو ، ارتش آزاد یبخش ایسرلند
السوادیر ، انقلاب نیگاراگوئه . . . . .)

فهرست دروس اختیاری

گروه ۳- دروس مربوط به مسائل سیاسی و اقتصادی جهان سوم

تعداد واحد	نام درس
۲	۱- جنبش غیرمتعهدها
۲	۲- مسائل سیاسی و اقتصادی نفت در خاورمیانه
۲	۳- روابط متقابل دولتهای خاورمیانه با توجه به نفوذ قدرتهای بزرگ
۲	۴- سیر تحولات حکومت در خاورمیانه
۸	جمع

جنبش غیرمتعهد ها

تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشیناز : ندارد
سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

مفاهیم و تعاریف جنبش غیرمتعهد ها (تاریخچه - اعضا، اساسنامه و نحوه تشکیل)

زمینه های تشکیل کنفرانس جنبش غیرمتعهد ها - با توجه به تشکیل کنفرانسهای آسیائی مخصوصاً کنفرانس باند ونگو اثرات آن بر جنبش غیرمتعهد هانه نقش کشورهای وابسته عضو جنبش در کنفرانسهای غیرمتعهد ها .
نفوذ ابرقدرتها بر روند تصمیم گیری در این کنفرانسها ،
بررسی مصوبات ، قطعنامه ها ، تحولات و عملکرد هاد کنفرانسهای سران - کشورهای غیرمتعهد .
مسائل سیاسی اقتصادی ، فرهنگی مطروحه در کنفرانسها ،
نتایج و اثرات تصمیمات متخذه در کنفرانسها بر کشورهای جهان سوم .
آینده جنبش غیرمتعهد ها .

سمینار مسائل سیاسی - اقتصادی نفت در خاورمیانه

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشیاز : ندارد

سرفصل دروس : (۲۴ ساعت)

اهمیت نفت در اقتصاد و سیاست جهان

- فعالیت شرکت های نفتی برای دسترسی به نفت خاورمیانه
- جنگ جهانی دوم و تأمین منابع نفتی امریکاد ر خاورمیانه
- سالهای فراوانی نفت و سیاست تعیین قیمت ها (۶۰ - ۱۹۴۸)
- سیاست نفت و اقتصاد ملی کشورهای منطقه
- سلاح نفت ، جنگ اکتبر ۱۹۷۳
- اوبک و نقش آن در سیاست نفت جهانی
- بحران انرژی
- فشارکنت شرکت های نفتی با کشورهای تولید کننده نفت خلیج فارس
- بررسی سیاست افزایش قیمت های نفت از ۱۹۷۳
- مکانیزم جذب دلارهای نفت کشورهای تولید کننده خاورمیانه بوسیله غرب
- سیاست جهانی نفت از ۱۹۷۵ تا ۱۹۸۵ و تاثیر آن بر تولید کنندگان نفت خاورمیانه

روابط متقابل دولتهای خاورمیانه با توجه به نفوذ قدرتهای بزرگ

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشیناز : ندارد

سرفصل دروس : (۲۴ ساعت)

نفوذ قدرتهای بزرگ بر روابط اعراب و اسرائیل با توجه به اشغال فلسطین .
نفوذ استعمار در عدم تحقق وحدت کشورهای عربی - نفوذ قدرتهای بزرگ در تشکیل
پیمانهای منطقه ای (سنتو , سازمان عمران منطقه ای ۰۰۰) تاثیر سیاست سلطه گری
قدرتهای بزرگ در روابط دولتهای منطقه خلیج فارس (ایران بعنوان ژاندارم منطقه ,
عقد قرارداد ۱۳۵۴ ایران و عراق ۰۰۰۰) - تغییر روابط ایران با کشورهای خاورمیانه
بعد از استقرار نظام جمهوری اسلامی در ایران (جنگ تحمیلی عراق بر علیه ایران ,
تسلیم کشورهای منطقه توسط قدرتهای بزرگ , تشکیل شورای همکاری خلیج فارس ۰۰۰)

سیرتحولات حکومت در خاورمیانه

تعداد واحدها : ۶ واحد
نوع و اخذ : نظری
پیشاپاز : ندارد
سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

سرفصل این درس بعداً ارسال میگردد .

فهرست دروس اختیاری

گروه ۴- د روس مربوط به گروه روابط بین الملل و سیاست خارجی

تعداد واحد	نام درس
۲	۱- تحولات جدید حقوق بین الملل عمومی
۲	۲- اسلام و حقوق بین الملل
۲	۳- بررسی تطبیقی سیاست خارجی ایالت متحده آمریکا و اتحاد جماهیر شوروی
۲	۴- مسائل استراتژی معاصر
۲	۵- سازمانهای بین المللی
۲	۶- سازمانها و پیمانهای منطقه ای
۲	۷- مناطق نفوذ ابرقدرتها از جنگ جهانی دوم
۲	۸- حقوق اساسی تطبیقی
۱۶	جمع

تحولات جدید در حقوق بین الملل عمومی

تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشنیاز : ندارد
سرفصل دروس : (۲۴ ساعت)

در این درس استاد فقط تحولات جدید در حقوق بین الملل عمومی را در طی دو دهه

اخیره عنوانین زیرمورد بحث قرار میدهد - :

عهدنامه ها ، حقوق قراردادها با حقوق اساسی جامعه بین المللی

حقوق دریاها

حقوق فضا

خلع سلاح، تجدید تسلیحات

حقوق بین الملل کیفری

حمایت از حقوق بشر در حقوق بین الملل

قضاوت بین المللی

سازمانهای بین المللی

حقوق دیپلماتیک و کنسولی

ایران و حقوق بین الملل

اسلام و حقوق بین الملل

تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیش نیاز : ندارد
سرفصل دروس : (۲۴ ساعت)

مسلمین در سرزمین غیر اسلامی سرزمین غیر مسلمین یا دار الحرب - طرز رفتار
مسلمان در سرزمین غیر اسلامی تحت شرایط امان ، طرز رفتار مسلمان در سرزمین غیر
اسلامی بدون امان - اسرای مسلمان .
روابط بازرگانی : اسلام و بازرگانی ، بازرگانی غیر مسلمین با دارالاسلام - تجارت
مسلمان با دار الحرب - معنی بازرگانی بیگانه .
وضعیت بیگانگان در اسلام (مفهوم بیگانه در اسلام) - مفهوم امان و انواع آن -
امتیازات امان با حقوق و آزادیهای بیگانگان - شرایط امان با وظایف بیگانگان -
پایان امان - حقوق اقلیتهای مذهبی در اسلام (مفهوم اقلیتهای مذهبی) - قرارداد
ذمه - ضمانت اجرائی - قرارداد ذمه - تعهد مسلمان نسبت به اقلیتهای مذهبی
حقوق و آزادیهای اقلیتهای مذهبی در دوران جنگ .
جنگ از دیدگاه اسلام - رفتار انسانی در جنگهای اسلامی - اعمال ممنوعه -
در جنگ از نظر اسلام - اسلام و امانخواهی در جنگ - اسلام و رفتار با اسیران و مجروحان
جنگی - فرآیند اختتام جنگ .
انواع جنگ ها (جنگ زمینی) - اعمال ممنوعه در جنگ زمینی - مقابله با دشمنان
جاسوسی - رفتار با مردگان -
(جنگ دریایی) اسلام و جنگ دریایی - قانون اسلام و دریایا - قواعد و عملیات جنگ
دریایی سازمان دریایی -
قوانین جنگ

بررسی تطبیقی سیاست خارجی ایالات متحده آمریکا و اتحاد جماهیر شوروی

تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشیناز : ندارد
سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

مبانی و اصول سیاست خارجی ، هدفهای سیاست خارجی ، مسئله منافع ملی
عوامل موثر در سیاست خارجی - نحوه نگرش نسبت به سازمانهای بین المللی - تاکتیک
و استراتژی در سیاست خارجی در کشور مزبور - سیاست خارجی تصافعی و تهاجمی
مسائل سازگار و ناسازگار در سیاست خارجی - نقش سلاحهای هسته ای در سیاست
خارجی - مسئله بازدارندگی و بازدارندگی متقابل - تفاوت در روند سیاست خارجی
در دوران جنگ سرد در عصر تشبیه زدائی مقایسه سیاست خارجی در دوران قبل و بعد
از جنگ دوم - سیاست خارجی دو قدرت مزبور در دوران دوم جنگ سرد - نقش متحدین
و اقمار در بررسی سیاست خارجی آمریکا و شوروی - پلی سنتریسم (گریز از مرکز -
در سیستم بلوک شرقی - اختلافات و منازعات در بلوک غرب و تاثیر آن بر سیاست
خارجی آمریکا - وجود ایدئولوژی در روند سیاست خارجی نقاط ضعف و قوت در کشور
در ارتباط با جریانات مربوطه سیاست خارجی آثار سوسیالیسم در مسائل سیاست
خارجی آمریکا و تاثیر پذیری سیاست خارجی شوروی از مسائل سرمایه داری - مبانی
مطلوب و نامطلوب در برنامه ریزی سیاست خارجی آمریکا - امکان توسعه روابط خارجی
با کشورهای مطلوب ، سرمایه داری و تاثیر آن در روابط دو کشور .
در این درس دانشجویان باید گزارش درباره سیاست خارجی آمریکا و شوروی
بصورت مقایسه ای ارائه دهند .

مسائل استراتژی معاصر

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : ندارد

سرفصل دروس : (۲۴ ساعت)

استراتژی معاصر ابرقدرتها و قدرتهای بزرگ
فصل نخست : سرشت نگرش ها و آئین های استراتژی نظامی

بخش نخست : سرشت آئین های استراتژیک

بخش دوم : عوامل تعیین کننده آئین استراتژیک

الف - همبستگی استراتژی و سیاست

ب - همبستگی استراتژی و اقتصاد

پ - همبستگی استراتژی و عوامل معنوی

ت - رابطه میان استراتژی و آئین های نظامی

بخش سوم : روش های مطالعه تطبیقی آئین های استراتژیک

بخش چهارم : ویژگیهای عمده استراتژی شرق و غرب

فصل دوم : ساخت و روند در سازمانهای نظامی

بخش نخست : سرشت سازمان نظامی

بخش دوم : سیاست های نظامی

بخش سوم : گزینش موضع نظامی

بخش چهارم : روش های فراهم آوری جنگ افزار
بخش پنجم : روش های کاربرد نیرو با هدایت جنگ

فصل سوم : استراتژی نظامی ایالات متحده امریکا

بخش نخست : ویژگیها و دگرگونی های نگرش های استراتژیک امریکا

بخش دوم : آئین های نظامی امریکا

بخش سوم : سازمان و رهبری نظامی امریکا

بخش چهارم : موضع نظامی امریکا

بخش پنجم : فراهم آوری جنگ افزار برای نیروهای نظامی امریکا

بخش ششم : روش های کار برد نیروی نظامی بوسیله دولت امریکا

فصل چهارم : استراتژی نظامی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

بخش نخست : سرچشمه و دگرگونی های اندیشه استراتژیک در شوروی

بخش دوم : آئین های نظامی شوروی

بخش سوم : سازمان و رهبری نظامی شوروی

بخش چهارم : موضعگیری نظامی شوروی

بخش پنجم : فراهم آوری جنگ افزار برای نیروهای نظامی شوروی

بخش ششم : روش های کاربرد نیروی نظامی بوسیله دولت شوروی

فصل پنجم : استراتژی نظامی جمهوری خلق چین

بخش نخست : سرچشمه های اندیشه استراتژیک در چین معاصر

بخش دوم : آئین های نظامی در چین

بخش سوم : سازمان و رهبری نظامی در چین

بخش چهارم : موضعگیری نظامی چین

بخش پنجم : فراهم آوری جنگ افزار برای نیروهای نظامی چین

بخش ششم : روش های کاربرد نیرو بوسیله دولت چین

فصل هشتم : استراتژی نظامی انگلستان

- بخش نخست : دگرگونی های اندیشه استراتژیک در انگلستان بعد از جنگ جهانی اول
- بخش دوم : آئین های استراتژیک انگلستان
- بخش سوم : سازمان و رهبری نظامی انگلستان
- بخش چهارم : موضعگیری نظامی انگلستان
- بخش پنجم : فراهم آوری جنگ افزار برای نیروهای نظامی انگلستان
- بخش ششم : روش های کاربرد نیرو بوسیله دولت انگلستان

فصل نهم : استراتژی نظامی فرانسه

- بخش نخست : گسترش اندیشه های استراتژیک در فرانسه بعد از جنگ جهانی اول
- بخش دوم : آئین های استراتژیک فرانسه
- بخش سوم : سازمان و رهبری نظامی در فرانسه
- بخش چهارم : موضعگیری نظامی فرانسه
- بخش پنجم : فراهم آوری جنگ افزار برای نیروهای نظامی فرانسه
- بخش ششم : روش کاربرد نیرو بوسیله دولت فرانسه

در این درس دانشجویان باید گزارشی درباره استراتژی یکی از قدرتها باتوجه
به عواقب آن در یکی از کشورها و یادگیری از مناطق جهان ارائه دهند .

سازمانهای بین‌المللی

تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیشنیاز : ندارد
مرفصل دروس : (۲۴ ساعت)

۱- سازمانهای بین‌المللی و سیاست بین‌المللی
بررسی تاثیر سیستم بین‌المللی در سازمانهای بین‌المللی

۲- از جامعه ملل تا سازمان ملل متحد
تاثیر محیط بین‌المللی در شکل‌گیری و ساخت این سازمان

۳- تامین صلح و امنیت بین‌المللی
نظری و عمل

شورای امنیت سازمان ملل متحد
بهره‌های حافظ صلح سازمان ملل

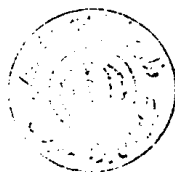
۴- تاثیر سازمان ملل متحد در محیط بین‌المللی
قطعه‌نامه های مجمع عمومی ملل متحد
تصمیمات شورای امنیت و دبیرکل

۵- فعالیتهای اقتصادی و اجتماعی

۶- استعمار زدایی و مهارزه با تبعیض نژادی و صهیونیسم در سازمانهای
بین‌المللی (بررسی چند مورد در یونسکو و سازمان بین‌المللی کار)

۷- سازمانهای منطقه ای

ویژگیهای کلی - بررسی چند نوع *

سازمانها و پیمانهای منطقه ای

تعداد واحد : ۲ واحد
نوع واحد : نظری
پیش نیاز : ندارد
سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

در این درس استاد فلسفه وجودی سازمانهای منطقه ای را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و سپس به بررسی عملکرد سازمانهای سیاسی ، اقتصادی نظامی و مذهبی مختلف در آسیا ، افریقا ، اروپا و امریکا مانند بازار مشترک اروپا ، کومکون ، سازمان کنفرانس اسلامی ، اتحادیه دولتهای امریکا ، پیمان ورشو ، اجتماع اروپائی ذغال و فولاد ، سازمان وحدت افریقا و ..... می پردازد .

دانشجویان موظفند یکی از سازمانهای منطقه ای را انتخاب و ضمن تحقیق آن را در کلاس ارائه دهند .

مناطق نفوذ ابرقدرتها (از جنگ جهانی دوم)

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشیناز : ندارد

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

ریشه یابی و علل ایجاد مناطق نفوذ

بررسی ریشه تعارضات و توافق ها در خلال جنگ دوم جهانی
تضاد های ایدئولوژیکی بعنوان مستمسکی برای تعیین مناطق نفوذ
شوروی و اروپای شرقی
عکس عملهای شوروی در برابر " سیاست سرد نفوذ "
نقطه نظرهای مشترک و مخالف در زمینه تعیین مناطق نفوذ در چهارچوب
جنگ سرد .

عرتشیح زدائی و مرقعیت مناطق نفوذ

تجزیه و تحلیل مناطق نفوذ

آینده مناطق نفوذ

در این درس هریک از دانشجویان یا نظر استاد گزارشی پیرامون عملکرد ابرقدرتها
در یکی از مناطق نفوذ ارائه خواهند داد .

حقوق اساسی تطبیقی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : ندارد

سرفصل دروس: (۲۴ ساعت)

۱- مبانی حقوق اساسی تطبیقی

۲- خصوصیات کلی حقوق اساسی کشورها بر مبنای سیستم های حکومتی

الف- کشورهای سلطنتی و انواع آن

ب- کشورهای جمهوری و انواع آن

۳- مطالعه تطبیقی حقوق اساسی در سیستم های حکومتی مختلف :

الف- مطالعه تطبیقی حقوق و آزادیها

ب- " " " و تکالیف حکومت

ج- " " " سازمان حکومتی و قوای حاکمه

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

بسم الله

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۵

شماره ۱۱۲/۲۶۴۲

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۲

- ۱- گروه‌های برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خود را بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانشجویان شاغل به تحصیل می‌توانند بر اساس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی مؤسسه ذی ربط و با رعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:
  - ۳-۱: واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
  - ۳-۲: برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدها در دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد و برای دوره کارشناسی ارشد ۲۲ واحد است.
  - ۳-۳: آن دسته از دانشجویانی که در مشمول بند ۳-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از نیمسال تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:
    - الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجویان، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشد، پذیرفته می‌شود.
    - ب: در سبب‌های در برنامه جدید با تعداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجویان در سبب‌ها قبلاً گذرانده است، بر اساس همان تعداد واحد گذرانده شده از وی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن دروس را ندارد.
    - ج: گذراندن در سبب‌های از برنامه قدیم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویانی که آن دروس را نگذرانده‌اند الزامی نیست.
    - د: برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کلیه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۲۰ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

مقرر شد جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۲ در مورد دستورالعمل اجرایی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد تصحیح است جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سید محمد رضا چاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و
رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمایید به واحدهای مجری ابلاغ نماید.

سید محمد کاظم نائینی

رئیس هیأت مدیره شورای عالی برنامه ریزی

تاریخ ۱۳۷۳/۱۱/۲۴

شماره ۲۲/۳۶۴۹

بیوست

بررسی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

حداقل و حداکثر واحدهای درسی در مقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۳/۱۱/۹)

شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری روی برنامههای آموزشی، حذف دروس ناموفق و واحدهای غیر ضرور و ادغام شاخهها در بعضی از رشتههای تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد این مصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن مصوبات قبلی لغو میگردند.

۱- دورههای کارشناسی حداقل ۶۷ و حداکثر ۷۲ واحد
۲- دورههای کارشناسی حداقل ۱۳۰ واحد و حداکثر ۱۲۵ واحد (برای رشتههای مختلف فنی و مهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)

۳- دورههای کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد
۴- دورههای کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۲۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختصاص به پایان نامه دارد).

۵- دورههای کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد
۶- دورههای دکتری Ph. D. حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۳۰ واحد میتواند اختصاص به رساله داشته باشد.

در این صورت:

الف: گروههای برنامه ریزی موظف اند کلیه برنامههای مصوب رشتههای مربوط به خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضرور، سقف واحدها را در مقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.

ب: این تقابیل واحدها و برنامههای جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۲-۷۴ و بعد از آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۳ نیز میتوانند وضعیت تحصیلی خود را با برنامه جدید تطبیق دهند، در این صورت تطبیق واحدها و دروس با برنامههای جدید حسب مورد بر عهده شورای آموزشی گروه یا کمیته تحصیلات تکمیلی مؤسسه ذیربط است.

رای مناره جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی در خصوص تقلیل واحدهای درسی در مقاطع مختلف تحصیلی صحیح است به برهان اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سید محمد کاظم ناشینی
مدیر شورای عالی برنامه ریزی

۲۱۹